

Regionsudvalgets udtalelse: »Styrket og mere målrettet samarbejde mellem EU og internationale parter inden for forskning og innovation«

(2013/C 139/09)

REGIONSUDVALGET

- påpeger, at de lokale og regionale myndigheder har en central rolle at spille i det europæiske forskningsrum (EFR). Regioner og byer samler på deres territorium de vigtigste aktører i innovations-trekanten: en blanding af akademikere, universiteter, forskere og adskillige økonomiske og industrielle fællesskaber i forskellige værdikæder og værdinetværk på innovationsområdet. De er centrale aktører for udviklingen af regionale innovationsstrategier på forskningsområdet og etableringen af de rette rammebetingelser for innovative miljøer;
- glæder sig over, at meddelelsen specifikt nævner den regionale og internationale dimension af de instrumenter, der indgår i det 7. rammeprogramms kapacitetsprogram, og opfordrer til at sikre synlighed i det internationale forsknings samarbejde i den næste programmeringsperiode, og heri at gøre brug af de gode erfaringer med programmet for videnregioner og at knytte det til fremtidige initiativer inden for ERA-netværket;
- fremhæver, at internationalt samarbejde skal baseres på fælles principper om forskningsintegritet, kønsdimension, virksomhedernes sociale ansvar, åben adgang og intellektuel ejendom. Der skal også tages højde for klima- og miljøaspektet, som sikrer bæredygtig udvikling;
- understreger den regionale relevans og de betydelige (potentielle) fordele ved forskningsinfrastrukturer, herunder e-infrastrukturer. De kan levere de faciliteter (højtydende elektronisk udstyr og kommunikationsredskaber, fjerntliggende instrumenter og datasæt), der er nødvendige for at udføre forsknings- og innovationssamarbejde i verdensklasse uanset land og geografisk placering.

Ordfører	Markku MARKKULA (FI/PPE), Medlem af byrådet i Espoo
Basisdokument	Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – Styrket og mere målrettet samarbejde mellem EU og internationale parter inden for forskning og innovation: En strategisk tilgang COM(2012) 497 final

I. POLITISKE ANBEFALINGER

REGIONSUDVALGET

Relevans for de lokale og regionale niveauer og Regionsudvalget

1. påpeger, at de lokale og regionale myndigheder har en central rolle at spille i det europæiske forskningsrum (EFR). Regioner og byer samler på deres territorium de vigtigste aktører i innovationstrekanten: en blanding af akademikere, universiteter, forskere og adskillige økonomiske og industrielle fællesskaber i forskellige værdikæder og værdinetværk på innovationsområdet. De er centrale aktører for udviklingen af regionale innovationsstrategier på forskningsområdet og etableringen af de rette rammebetingelser for innovative miljøer. De spiller en vigtig rolle for at skabe et regionalt miljø, der tilskynder til innovation og iværksætteraktiviteter. Derudover har de regionale og lokale forvaltninger i mange tilfælde lovgivningsbeføjelser og forvalter finansielle midler til forskning, innovation og internationalisering;

2. konstaterer, at lokale og regionale myndigheder er vigtige aktører i det internationale samarbejde og koordineringen af forsknings- og innovationsaktiviteter. Deres politikker har en stor indflydelse på udviklingen af forskningsinfrastrukturer og etableringen af innovative miljøer (universiteter, teknologicentre, virksomhedskuvøser, forskerparker og gode rammebetingelser for risikovillig kapital), der kan tiltrække forskere og innovatorer og skabe grundlæggende og operationelle forhold med henblik på en solid vækst i den intellektuelle kapital.

Generelle bemærkninger

REGIONSUDVALGET

3. anerkender, at meddelelsen er i tråd med nærhedsprincippet, idet målene for de foreslåede foranstaltninger ikke fuldt ud kan opfyldes af medlemsstaterne inden for rammerne af deres nationale forfatningssystemer, og det er sandsynligt, at foranstaltninger på EU-plan vil resultere i en klar merværdi. For at give de internationale forsknings- og innovationsaktiviteter størst mulig effekt og undgå en dyr fragmentering af indsatsen er EU nødt til at supplere åbenheden i Horisont 2020 med målrettede foranstaltninger, der sikrer, at aktiviteterne får størst mulig omfang og rækkevidde;

4. minder om, at viden og innovation har antaget en mere international karakter i de globale værdinetværk, og er enig i, at det er vigtigt både at tænke globalt og handle lokalt;

5. erindrer om, at Europa 2020-strategien fremhæver betydningen af forskning og innovation i forbindelse med opnåelse af en intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. »Innovation i EU«, der indgår i Europa 2020-strategien, understreger den vigtige rolle, som internationalt samarbejde spiller i realiseringen af EU's innovationspotentiale;

6. fremhæver, at internationalt samarbejde er et vigtigt element i realiseringen af EFR og dets fem centrale områder;

7. glæder sig over, at meddelelsen specifikt nævner den regionale og internationale dimension af de instrumenter, der indgår i det 7. rammeprogram kapacitetsprogram, og opfordrer til at sikre synlighed i det internationale forskningssamarbejde i den næste programmeringsperiode, og heri at gøre brug af de gode erfaringer med programmet for videnregioner og at knytte det til fremtidige initiativer inden for ERA-netværket;

8. støtter et ambitiøst budget for Horisont 2020 og minder om, at der er behov for at skabe synergieffekter med andre finansielle instrumenter, der relaterer sig til internationalisering. Det vil være vigtigt at anvende de rigtige Horisont 2020-instrumenter til samarbejde med tredjelande;

9. ser med tilfredshed på den grundige indsats, Kommissionen har ydet ved at udarbejde en klar, koncis og omfattende ramme, der skal danne grundlag for en mere strategisk tilgang til styrkelse af internationalt samarbejde inden for forskning og innovation i Europa;

10. bifalder meddelelsens velstrukturerede og koncise oversigt over instrumenter og (potentielle) modparter i et internationalt forskningssamarbejde;

11. understreger, at internationalt samarbejde altid skal have en merværdi for EU;

12. fremhæver, at internationalt samarbejde skal baseres på fælles principper om forskningsintegritet, kønsdimension, virksomhedernes sociale ansvar, åben adgang og intellektuel ejendomsdom. Der skal også tages højde for klima- og miljøaspektet, som sikrer »bæredygtig udvikling«;

13. peger på tre overordnede temaer af relevans for regionerne i meddelelsen, nemlig forskningsdiplomati, intelligent specialisering og forskningsinfrastrukturer.

Der er behov for en merværdi i forskning, udvikling og innovation (FUI)

REGIONSUDVALGET

14. er overbevist om, at det store antal initiativer fra medlemsstater og regioner, der ikke koordineres med andre medlemsstater, lejlighedsvist resulterer i initiativer, der ikke er internt forbundne, og som ikke fører til den nødvendige kritiske masse. Derfor er det vigtigt, at den europæiske dagsorden for forskning og innovation og de nationale og regionale innovationsstrategier er afstemt efter hinanden;

15. erkender, at der er behov for yderligere afstemning af de enkelte medlemsstaters aktiviteter i det internationale samarbejde, og i den forbindelse kan samarbejde med regionerne tilføre en ekstra merværdi. Det er i regionernes og byernes egen interesse at yde konkret støtte til det europæiske forskningsrum og vha. af deres samlende rolle i en Triple Helix-tilgang bidrage til at skabe de rigtige rammebetingelser for at tiltrække internationale investeringer i forskning og udenlandske forskere af høj kvalitet;

16. hvis Europa skal optræde som global aktør er det nødvendigt at fokusere på forskning i innovative løsninger, som bidrager til at imødegå de samfundsmæssige udfordringer. Regionsudvalget understreger i den forbindelse betydningen af en markedsorienteret og efterspørgselsstyret tilgang og SMV'ers centrale rolle, når (international) videnskabelig forskning skal resultere i applikationer og markedsføring;

17. fremhæver den rolle, som medlemsstaternes regeringer samt regionale og lokale myndigheder forventes at spille for at gøre den europæiske integration til virkelighed, sætte EU i stand til at konkurrere i en globaliseret verden og indgå i en dialog med højt industrialiserede lande (herunder USA og Japan), nye vækstøkonomier (f.eks. BRIC-landene), nabolande og udviklingslande;

18. efterlyser en mere eksplicit definition af »region« i meddelelsen, der både kan forstås som et overnationalt og et subnationalt område;

19. mener, at regionerne har særlige forudsætninger for at forbinde forsknings- og innovationsaktiviteter med horisontale og tematiske politikker. Med hensyn til områdernes forvaltning, imødegåelse af miljømæssige og sikkerhedsmæssige udfordringer, udvikling af planer og levering af tjenester kan der skabes en merværdi i form af nye idéer, strategier og innovative teknologiske løsninger.

Globalisering af industri samt forskning, udvikling og innovation (FUI): instrumenter og deres regionale relevans

REGIONSUDVALGET

20. anerkender, at global konkurrence ikke kun vedrører lande, men også store regionale enheder, hvor distrikter, industrielle forskningsdrevne klynger, virksomhedsnetværk og erhvervscentre hører hjemme. Den regionale enhed forventes at konkurrere og samarbejde på internationalt niveau med lignende enheder i andre dele af verden;

21. mener, at Horisont 2020 kunne være en vigtig anledning til at revurdere de regionale myndigheders rolle i og bidrag til opbygningen af et europæisk system, der kan klare sig i den globale konkurrence;

22. understreger behovet for støtte til modellen med flerniveaustyring i internationalt FUI-samarbejde, hvor regioner og lokale myndigheder kan spille en central rolle sammen med medlemsstaterne og EU;

23. fremhæver regionale netværks betydning for det interregionale og internationale FUI-samarbejde mellem regioner og lokale myndigheder. Regionale netværk giver regionale og lokale aktører et forum, hvor de kan samle den nødvendige kritiske masse af idéer, kompetencer og finansielle ressourcer til at deltage i FUI-samarbejde og gå med i internationale projekter i stor målestok. Netværk er en yderst nyttig metode til at samle ressourcer, ekspertise, viden og kapacitet. FUI-aktører med gode forbindelser og deres interessenter skaber gunstige økosystemer for internationalt samarbejde takket være behovet for stadig tættere globale forbindelser og tendensen til at fokusere på territoriale realiteter.

Strategisk Forum for Internationalt Videnskabeligt og Teknologisk Samarbejde (SFIC)

REGIONSUDVALGET

24. erkender, at Det Strategiske Forum for Videnskabeligt og Teknologisk Internationalt Samarbejde skaber merværdi, idet anvendelsen af nationale, europæiske og globale ressourcer optimeres, og der undgås overlappning af aktiviteter;

25. værdsætter arbejdet i dette forum, der giver et velstruktureret overblik over de internationale samarbejdsaktiviteter, som medlemsstaterne iværksætter som del af deres egne politikker og programmer;

26. minder om det bidrag, som de regionale og lokale myndigheder kan yde til SFIC, når de har institutionelle beføjelser og ressourcer til at tage initiativer og iværksætte samarbejde på internationalt plan. Adskillige EU-regioner er meget aktive via samarbejdsaftaler, udenlandske repræsentationer og samfinansiering af aktiviteter. Europæiske forretnings- og teknologicentre i udlandet er eksempler på initiativer uden for EU, hvor de regionale aktører deltager aktivt;

27. konstaterer, at de europæiske regioners samarbejde med lande uden for EU ofte iværksættes, uanset om der er EU-midler til rådighed eller ej, og mener derfor, at det bør overvejes at iværksætte en koordineringsstrategi med SFIC, så initiativerne tilpasses og forfølger samme mål;

28. minder i forbindelse med nærhedsprincippet om, at de regionale og lokale myndigheder er de aktører, der er tættest på og dermed de bedst egnede til at opdage forskere og innovative virksomheder, der med en »bottom up«-tilgang beslutter at være til stede i visse lande eller regioner og samarbejde med de lokale aktører;

29. mener, at det er vigtigt at koordinere de nationale, føderale, regionale eller lokale niveauer i det internationale samarbejde, men at medlemsstaterne (eller de regioner, der udarbejder og gennemfører politikker) bør bære hovedansvaret på dette område; når de fælles prioriteter over for tredjelande eller regioner er fastlagt, er merværdien af en fælles koordinering af initiativerne på europæisk plan tydelig;

30. mener, at det er vigtigt at have en strategisk tilgang med flerårige køreplaner, men det må ikke være for stift; det er nødvendigt med fleksibilitet, så medlemsstaterne eller regionerne kan foretage fornuftige tilpasninger i allokeringen af de nationale, føderale eller regionale midler.

Informationsindsamlingsystemer

REGIONSUDVALGET

31. anmoder om at blive holdt orienteret om og, om muligt, inddraget i det foreslåede informationsindsamlingsystem, som kunne anvendes som kilde til input til dagsordenerne for strategisk forskning og innovation inden for rammerne af intelligent specialisering;

32. anerkender, at den internationale videnskabelige specialisering og den hermed forbundne kvalitet åbner muligheder for internationalt samarbejde baseret på komplementaritet, og bifalder den indsamling af oplysninger til kortlægning af forskningsmæssige styrkeområder og svagheder på et overnationalt plan, som omhandles i meddelelsen;

33. opfordrer til, at denne kortlægning udvides til det subnationale niveau, eventuelt baseret på eksisterende informations-systemer; konstaterer betydningen af udvekslinger med globale partnere om konfiguration og anvendelse af informations-systemer som for eks. ERA-watch og nordamerikanske databaser som STAR-metrics, COMETS og ORCID;

34. erkender potentialet i sådanne informationssystemer, når det gælder identificering af komparative (teknologiske) fordele og input til fastlæggelse af strategier for intelligent specialisering i form af synergier, komplementaritet og partnerskaber; for regioner, der er interesserede i samarbejde med regioner og lande uden for EU, kunne sådanne oplysninger give et relevant input til fastlæggelse af strategier for intelligent specialisering;

35. minder om, at sammenkoblede europæiske netværk, der fungerer som et fællesskabsnetværk, der hele tiden forbedres ved hjælp af peer review, benchlearning, konstant benchmarking og geografisk kortlægning af europæiske innovationer, kan være nyttige.

Andre overordnede forhold af regional betydning

REGIONSUDVALGET

36. erkender, at det er en god idé at fokusere på forhold, hvor et internationalt samarbejde kan gøre en forskel, navnlig inden for de globale forskningsinfrastrukturer. Forskningsdiplomati og specialisering er andre forhold af betydning for EU's internationale forsknings- og innovationsaktiviteter;

37. minder om, at de globale samarbejdsmodeller, der er baseret på åben innovation, internet og sociale onlinenetværk, klynger, fælles internationale aktiviteter, fælles teknologiske platforme, levende laboratorier og samarbejdsbaserede fællesskabsinitiativer er fantastiske redskaber i åbne og samarbejdsbaserede internationale aktiviteter.

Forskningsinfrastruktur

REGIONSUDVALGET

38. er enig i, at udviklingen af strategiske forskningsinfrastrukturer har en iboende international samarbejdsdimension. Det er af central betydning at opbygge sammenhængende (fysiske og ikke-fysiske) infrastrukturer til styrkelse af områdernes innovative potentiale i et globalt perspektiv;

39. understreger den regionale relevans og de betydelige (potentielle) fordele ved forskningsinfrastrukturer, herunder e-infrastrukturer. De kan levere de faciliteter (højtydende elektronisk udstyr og kommunikationsredskaber, fjernliggende instrumenter og datasæt), der er nødvendige for at udføre forsknings- og innovationssamarbejde i verdensklasse uanset land og geografisk placering;

40. minder om, at globale e-infrastrukturer er centrale elementer i et digitalt europæisk forskningsområde, der er åbent for resten af verden; de kan være en del af løsningen på de udfordringer, som den globale forskning står over for;

41. anbefaler, at de regionale og lokale myndigheder høres i forbindelse med udarbejdelsen af køreplanen for Det Europæiske Strategiforum for Forskningsinfrastrukturer.

Forskningsdiplomati

REGIONSUDVALGET

42. erkender, at internationalt samarbejde inden for forskning og innovation er et vigtigt instrument i udøvelsen af »blød magt« og en mekanisme til at forbedre forholdet til centrale lande og regioner;

43. understreger forskningsdiplomatiets rolle, især med hensyn til at sikre den nye europæiske naboskabspolitik lokale og regionale dimension, men ikke nødvendigvis begrænset hertil. Biregionale videnskabelige og teknologiske partnerskaber med udviklingslandene kan supplere EU's udenrigspolitik og instrumenterne i denne politik ved at etablere partnerskaber til bæredygtig udvikling, der kan tage globale problemer op;

44. minder om, at internationalt forsknings- og innovations-samarbejde med industrilandene og de nye vækstøkonomier kan skabe erhvervs muligheder og åbne nye markeder for virksomheder og regionale og lokale aktører. ERA Watch-databaser med landebaserede oplysninger om internationalisering af videnskabeligt og teknologisk samarbejde kan være til gavn for regionerne i kortlægningen af områderne for forsknings- og innovationssamarbejde med regioner uden for EU.

Specialisering

REGIONSUDVALGET

45. minder om, at videnskabelig specialisering kan åbne op for nye internationale samarbejds muligheder baseret på komplementaritet;

46. fremhæver den centrale betydning af den internationale dimension i strategierne for intelligent specialisering som en vigtig drivkraft til yderligere investeringer og muligheder for både europæiske regioner og tredjelande.

Globale samfundsmæssige udfordringer

REGIONSUDVALGET

47. erkender, at et globalt forsknings- og innovations-samarbejde er vigtigt, og at Horisont 2020 kan udgøre et effektivt videnskabeligt svar på globale udfordringer;

48. understreger det vigtige bidrag, som regionerne kan yde med hensyn til at løse samfundsmæssige udfordringer gennem politik, samordnede programmer og fælles aktiviteter udformet i synergiskabende rammer med nationale instrumenter og instrumenter uden for EU;

49. minder om de regionale og lokale myndigheders betydning som centrale aktører for effektive forsknings- og innovationsprægede økosystemer, hvor klynger og bedste europæisk ekspertise (lokale universiteter, industrien, SMV'er, regionale forsknings- og udviklingsagenturer) kan være drivkraft til innovation baseret på opfyldelse af efterspørgsel eller på virkeliggørelse af nye muligheder, og derved løse virkelige problemer og tackle vigtige internationale samfundsmæssige udfordringer.

Bruxelles, den 12. april 2013.

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

*Formand for
Regionsudvalget*